

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Stiftelsen Gräsöfonden, 817301-4336, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2022.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr).

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens huvudsakliga verksamhet är att bevara och vårda kulturlandskapet i Gräsö socken. Det sker genom att fonden stödjer verksamhet som utvecklar och bevarar betes-, äng-, och åkermarker.

Stiftelsen Gräsöfonden bildades 1995 av Östhammars kommun och Upplandsstiftelsen. Stiftelsen har sitt säte i Gräsö.

Styrelsen

Ledamöter

Jacob Spangenberg Ordförande, Östhammars kommun (C)
Jenny Lundström Vice ordförande, Upplandsstiftelsen (MP)
Magnus Högström Andre vice ordförande LRF Börstil - Gräsö
Lennart Owenius Östhammars kommun (M)
Sören Bergqvist Upplandsstiftelsen (V)
Niklas Wahlund Gräsö Hembygdsförening
Roger Jansson Ersättare Gräsö Skärgårdsråd
Margareta Widén Berggren Östhammars kommun (S)
Håkan Marklund Upplandsstiftelsen (L)
Henrik Manfredsson LRF Börstil - Gräsö
Anders Kjellgren Östhammars kommun (M)
Thomas Eriksson Upplandsstiftelsen (S)
Jan Törnqvist Gräsö Turism
Agnetha Petersson Gräsö Skärgårdsråd

Styrelsen har haft två protokollförda styrelsemöten under verksamhetsåret 2022; ett styrelsemöte 11 mars och ett styrelsemöte 17 oktober. Båda mötena genomfördes i Östhammar.

Stiftelsens arbetsgrupp

Gräsöfondens arbetsgrupp har under 2022 bestått av Camilla Andersson från Östhammars kommun, Maria Hoflin från Upplandsstiftelsen, Kristina Mattsson och Kerstin Söderberg från Gräsö.

Arbetsgruppen har under verksamhetsåret sammanträtt; 12 januari, 17 februari, 2 mars, 11 mars, 21 april, 8 juni, 24 augusti, 31 augusti, 16 september, 17 oktober, 6 december och 21 december.

Arbetsgruppen har med några få undantag genomfört sina möten digitalt. Gräsöfondens arbetsgrupp hade projektuppstartsmöte på Gräsö gård 6 oktober med Naturgruppen i Sverige AB som kontrakterats som projektledare för det LONA-projekt som blivit beviljat medel under 2022.

Främjande av ändamålet

Fondens löpande verksamhet

Fondens posthantering och handkassa har upprätthållits av Kristina Mattsson. Camilla Andersson har haft hand om e-post, telefon och PR. Fondens sekreterare har varit Camilla Andersson och Maria Hoflin. Maria Hoflin och Kerstin Söderberg har administrerat hemsidan och tidvis bemannat telefon och e-post. Från och med 2017 har fondens ekonomihantering skötts av Kristina Mattsson i egenskap av Gräsöfondens ekonomifunktion i enlighet med avtal, som förlängdes under 2022. Hela arbetsgruppen arbetar löpande med administration, underlag inför styrelsemöten och beredning av ärenden. Tackkort för minnes- och hyllningsgåvor har skickats till gåvogivare under året.

Skötselinsatser

Slätter

Under året köptes ett nytt slätteraggregat in av Gräsöfonden. Slätteraggregatet har under året varit placerat på Gräsö gård, där Magnus Högström har haft uppdraget att sköta utlåning och underhåll.

Slätterbalken har utlånats för landskapsvård på Gräsö vid ca 15 tillfällen under året. Detta har bidragit till att ängsmark på ön sköts med slätter med okänd omfattning då endast ett fåtal fältblanketter med areal- och platsuppgifter inkommit. Tidigare års utlåningsuppgifter är 18 tillfällen år 2014, 16 tillfällen år 2015, 14 tillfällen år 2016, ett tiotal tillfällen per år 2017, 2018 och 2019. År 2020 var antalet okänt. 2021 var antalet 13 tillfällen.

Stängselbidrag

År 2022 var första året som betesdjur hölls i de hagar som tidigare beviljats stängselstöd i Öster-Mörtarö. Inhyrda får betade markerna. Ansökningar för stängselbidrag till områden vid Sundsäng och Stora Högklyke har behandlats under året.

Naturvårdande insatser

Storhagens samfällighet har under 2022 fått beviljats medel för naturvårdande insatser.

Rådgivningsbesök

Maria Hoflin har i egenskap av deltagare i Gräsöfondens arbetsgrupp genomfört rådgivningsbesök hos mark- och djurägare med anledning av ansökningar för stängselbidrag och bidrag för naturvårdande insatser.

Stöd

Stöd till landskapsvårdande insatser

År 2012 inrättade Gräsöfondens styrelse en möjlighet att söka ett mindre ekonomiskt stöd från stiftelsen med syfte att uppmuntra markägare/brukare på Gräsö att fortsätta eller påbörja landskapsvårdande insatser. Stödet har kunnat sökas med motivering och kostnadsberäkning för insatsen. Ansökningarna ska enligt beslut beredas av arbetsgruppen som sedan föreslår tilldelning till styrelsen för beslut. År 2017, 2018 och 2019 beslutade styrelsen att vila denna stödmöjlighet med hänvisning till stiftelsens svaga ekonomi. År 2020-2022 vilades priset med hänvisning till priset till Dan Söderbergs minne som fyller ett liknande syfte.

Utdelning av 2022 års kulturmarkspris

Sedan år 2012 har Gräsöfonden årligen delat ut ett Kulturmarkspris. Det finns möjlighet för alla att nominera någon eller några som har gjort en insats för att vårda Gräsöns kulturlandskap. Nomineringarna bereds enligt styrelsens beslut av arbetsgruppen och beslutas av ordföranden. Kulturmarkspris om 5 000 kr tilldelades år 2022 Sven-Olof Eriksson och Anette Westerlund, Björkskär. Priset delades ut på julmarknaden vid Gräsö gård.

Motivering:

Sedan ett decennium tillbaka ser de till att gårdens hagmarker betas av får så att hagarna hålls öppna och inte växer igen. Då efterfrågan på foder minskat är det ingen som vill slå alla deras vallar. De har då skaffat egen slätterutrustning så att inte slyet och till slut skogen ska ta över ängarna.

Dan Söderbergs minnesfond

Efter en mycket generös donation till stiftelsen Gräsöfonden beslutade styrelsen under 2015 att inrätta en fond till Dan Söderbergs minne. Genom minnesfonden vill Gräsöfonden möjliggöra insatser som främjar bibehållandet av traditionella byggnader, landskapselement och kulturmarker i Gräsö socken. Utdelningen sker en gång per år under perioden 2016-2025. Ansökningarna bereds av arbetsgruppen som sedan föreslår tilldelning till styrelsen för beslut.

År 2022 beslutade Gräsöfondens styrelse att bevilja stöd upp till 12 000 kr för framtagande av bedömning/åtgärdsplan av byggnadsvårdskunnig och några akuta åtgärder för bevarande av sjöbod vid Ävasse, Norrboda. Mottagare är Fredrik Olsson. Den åtgärdsplan som en byggnadsvårdskunnig tar fram, ska kunna komma andra till del och kunna utgöra stöd vid liknande åtgärder.

Besöksmål på Gräsön samt informationsbyggnad

Under 2010-2014 arbetade Gräsöfonden tillsammans med Upplandsstiftelsen och Östhammars kommun i ett Lokalt naturvårdsprojekt (LONA), medfinansierat med statliga medel, med att utveckla ett antal besöksmål på Gräsö. Syftet var att tillgängliggöra ett tiotal platser som visar på Gräsöns natur- och kulturlandskap.

Inom projektet skrevs avtal med markägare, platserna tillgängliggjordes genom skyltning, rastbord och röjning. Enligt ett upprättat samverkansavtal ska de tre parterna årligen avsätta medel för löpande och kommande skötsel och nyinvesteringar vid dessa besöksmål, vilket har gjorts av Gräsöfonden för

2022. Ansvaret för skötsel och tillsyn ligger inom avtalet på Upplandsstiftelsen. För några av besöksmålen finns andra avtal mellan Upplandsstiftelsen och Östhammars kommun som specificerar uppdelningen av skötsel.

Inom projektet projekterades också för en informationsbyggnad, ett litet lokalt naturum, med syfte att vara en samlings- och informationsplats för Gräsön. Grundarbetet genomfördes i projektet och byggnationen, toalett och markarbete finansierades via projektstöd inom Landsbygdsprogrammet. Under 2015-2016 arbetade de tre parterna vidare inom ett Lokalt naturvårdsprojekt (LONA), med att skapa en utställning och anlägga utemiljön vid platsen. Skötsel och underhåll av byggnad, utemiljö och parkering regleras enligt avtal mellan Upplandsstiftelsen och Östhammars kommun. Informationsbyggnaden och tillhörande toalett har hållits tillgängliga för besökare under hela året 2022.

Informations- och insamlingsinsatser

Varje år deltar Gräsöfonden i ett antal informationsinsatser. Under 2022 har stiftelsen deltagit i följande:

SAM-ansökansträffar ordnades 2 mars och 30 mars.

Gräsödagen - Gräsöfonden saknade representation denna dag.

Julmarknaden på Gräsö gård genomfördes 5 november.

Löpande försäljning av Gräsöfondens böcker, vykort och kläder också skett på Gräsö gårds vandrarhem och Rävstens stugby. Böcker, mössor och kepsar har kunnat beställas via hemsidan.

Arbetsgruppen har under året använt sig av *Facebookgruppen Gräsö* (med ca 5 500 följare i jan 2023) för att kommunicera med Gräsöintresserade om stiftelsens aktiviteter, nominerings- och stödmöjligheter. Facebookgruppen *Öregrund* (med ca 7 900 följare i jan 2023) användes också när projektledare söktes till LONA-projektet.

Ulljunta 13 december i Gräsö församlingshem (LONA).

Information om stiftelsen Gräsöfonden har funnits med i *Gräsöguiden* och i separata annonser i *Annonsnytt* under 2022. Permanent information om Gräsöfonden finns även i *informationsbyggnaden* vid Gräsö gård. En större informationsskylt om Gräsöfonden är placerad vid ICA Sjöboden. Gräsöfonden presenteras från år 2022 på en av informationstavlor vid Gräsöbacken. Gräsödagen och julmarknaden fyller en viktig funktion i att kommunicera med en mycket stor grupp människor, beskriva stiftelsens verksamhet och inhämta önskemål om projekt etc.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Minnesgåvor

Under 2022 har Gräsöfonden mottagit fler minnesgåvor än ett normalår. Varje minnesgåva uppmärksammas med ett minneskort till anhöriga.

LONA-projekt 2022-2024, Öppnare landskap på Gräsö - ett åtgärdspaket.

Under verksamhetsåret beviljades LONA-ansökan Öppnare landskap på Gräsö - ett åtgärdspaket med målet att öka samverkan mellan brukare, mark- och djurägare på Gräsö. Stiftelsen Gräsöfonden har kontrakterat projektledare Magnus Rignell och Inga Birath von Sydow på Naturgruppen i Sverige AB. Uppdraget omfattar perioden 16 september 2022 - 31 december 2023, med möjlighet till fortsatt uppdrag under delar av 2024. Uppdraget omfattar projektadministration, arrangerande av möten och sammankomster, annonsering, telefonkontakt och e-postkontakt med markägare, brukare och andra intresserade samt tecknande av avtal och övrig administration kring Gräsöfondens bidrag till stängsel och naturvårdande insatser. Rådgivning till mark- och djurägare ingår också. Projektledarna deltog vid julmarknaden vid Gräsö gård och har bland annat genomfört en Ulljunta på Gräsö den 13 december.

Flerårsöversikt (Tkr)

	2022	2021	2020	Belopp i kr 2019
Nettoomsättning	11	36	56	9
Resultat efter finansiella poster	-261	-154	-98	-60
Soliditet, %	84	89	88	91